

فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیست و چهارم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۱

صص ۲۲۲-۲۵۰

رابطه بین سرمایه اجتماعی با جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)^۱

عباس حسینی^۲، رسول نوروزی سیدحسینی^۳، مرجان صفاری^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۰۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۱

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر به مطالعه رابطه بین سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) پرداخت.

روش: پژوهش از نظر هدف، کاربردی است. داده‌ها به صورت پیمایشی و از طریق پرسش‌نامه‌های استاندارد سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی جمع‌آوری شد. جامعه آماری پژوهش، دانشجویان این دانشگاه در سال ۱۳۹۹ به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده به عنوان نمونه انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که بین سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی و برخی ابعاد آنها رابطه معنادار وجود دارد. از بین ابعاد سرمایه اجتماعی و جهت‌گیری ورزشی، همدلی و درک متقابل و پیروزی‌گرایی دارای بیشترین همبستگی و اعتماد و پیروزی‌گرایی دارای کمترین همبستگی هستند. از بین ابعاد سرمایه اجتماعی و مشارکت تفریحی، هویت جمعی و جاذبه دارای بیشترین همبستگی و اعتماد و تمرکز به شیوه زندگی دارای کمترین همبستگی هستند و همچنین از بین ابعاد جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی، جاذبه و رقابت‌جویی دارای بیشترین همبستگی و تمرکز به شیوه زندگی و پیروزی‌گرایی دارای کمترین همبستگی است.

نتیجه‌گیری: می‌توان با تقویت هر یک از بعدهای سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی افراد را تقویت کرد و همچنین میزان مشارکت تفریحی افراد در فعالیت‌های ورزشی را ارتقاء داد.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، مشارکت تفریحی، جهت‌گیری ورزشی، پلیس.

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان «نقش سرمایه اجتماعی بر مشارکت تفریحی و جهت‌گیری ورزشی دانشجویان (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه امین)» رشته مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس است.

۲. کارشناسی ارشد، مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: abbashasani@modares.ac.ir

۳. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (نویسنده مسئول). رایانامه: Rasool.norouzi@modares.ac.ir

۴. استادیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: saffari.marjan@modares.ac.ir

مقدمه

يکى از مشکلات عمده جوامع بشرى، کمبود تحرک و نداشتن فعاليت بدنى است (غفورى و همکاران، ۱۳۹۷)، در نتيجه تشويق به تحرک بيشتر در انجام فعاليت‌هاى ورزشى و تفریحى به منظور کاهش آثار مخرب کم تحرکى بسيار مورد توجه قرار گرفته است (مالم و همکاران، ۲۰۱۹) تا جايى که بسيارى از محققان تفریحات ورزشى را مطرح کرده‌اند که به دنبال ايجاد يک رفتار پايدار در مشارکت ورزشى و تفریحى افراد هستند (السبرگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۹).

بنابراين از عناصر اصلى ديگر در گرايش به سوى خدمات ورزشى و تفریحى مى‌تواند سرمايه اجتماعى باشد. محققان حوزه سرگرمدى و ورزش رابطه سرمايه اجتماعى و اوقات فراغت و ورزش را در مطالعات مختلف يادآور شده‌اند (فورسل^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). از سويى ورزش‌هاى مختلف يکى از شيوه‌هاى است که کارکنان و دانشجويان اين دانشگاه^۴ مى‌توانند با استفاده از آن بر فشارهاى جسمانى، روحى- روانى و اجتماعى فايق آيند. تحقيقات مختلف نشان مى‌دهند، اشخاصى که به طور منظم به ورزش مى‌پردازند کمتر از سايران دچار ناراحتى‌هاى قلبى عروقى و فشارهاى عصبى و روانى مى‌شوند. بسيارى از مشاغل از جمله مشاغل نظامى نياز به توانايى جسمانى ويژه جهت اجراء مسئوليت به وسيله افراد دارند. به عنوان مثال پليس، خلبانان، آتش نشانان و بسيارى از مشاغل ديگر داراى معيارهاى خاصى براى انتخاب داوطلبان خود هستند. با تعيين معيارهاى مورد نياز و انجام آزمون‌ها جهت اندازه‌گيرى ميزان آمادگى فرد در معيارهاى موجود، با انتخاب افراد اصلح كيفيت اجراء امر مورد نظر توسعه خواهد يافت (داودى، ۱۳۹۷، ۴). پژوهش‌ها نشان مى‌دهد که فعاليت بدنى باعث کاهش

1. Malm
2. Elsborg
3. Forsell

^۴..منظور دانشگاه افسرى و تربيت پليس امام حسن مجتبى (ع) است.

استرس و افزایش بهره‌وری نیروهای پلیس می‌شود (گربر^۱ و همکاران، ۲۰۱۰؛ تنگپسترن هورن^۲، ۲۰۱۷).

در راستای مطالب بالا باید اشاره کرد که کارمندان، اعضای مهم هر جامعه‌ای هستند که می‌توان با تقویت سرمایه اجتماعی و تشویق به فعالیت‌های ورزشی و تفریحی در ارتقاء سلامت آنها تلاش کرد (واتانابه^۳ و همکاران، ۲۰۱۸) و یکی از نهادهایی که با توجه به ماهیت شغلی خود، باید به پرورش منابع انسانی از طریق فعالیت‌های ورزشی و تفریحی پردازد، پلیس و به‌خصوص دانشجویان دانشگاه آن هستند؛ افسران پلیس می‌توانند با افزایش ورزش و فعالیت بدنی، سلامت جسمی، روانی و آمادگی جسمانی خود را برای فائق آمدن بر وظایف دشوار ارتقاء دهند (قادری و همکاران، ۱۳۹۹). همچنین به دنبال تقویت مشارکت ورزشی و تفریحی دانشجویان نظامی می‌توان به سلامت روحی و جسمی نیروهای پلیس در سطح جامعه کمک کرد و جامعه‌ای ایمن تر را به واسطه آنها پرورش داد؛ چرا که نیروی پلیس نقش اساسی در عملکرد جامعه دارد. از بروز جرم و جنایت جلوگیری کنند و همچنین از جان و مال مردم محافظت می‌نمایند (هو^۴ و همکاران، ۲۰۲۰).

پیشینه و مبانی نظری

پیشینه

در خصوص رابطه سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی باید به مطالعه خداپرست، بخشعلی پور و منفرد فتیده (۱۳۹۹)، اشاره کرد که به بررسی «ارتباط بین سرمایه اجتماعی با میزان مشارکت ورزشی مردان سالمند شهرستان لاهیجان در سال ۱۳۹۸» پرداختند و از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری نتیجه گرفتند که سرمایه اجتماعی بر توسعه ذهنی و عینی مشارکت ورزشی نقش دارد.

-
1. Gerber
 2. Tengpongsthorn
 3. Watanabe
 4. Hu

گمار (۲۰۲۱)، در موضوع «شبکه‌های سرمایه اجتماعی در مشارکت و تماشای ورزشی» به تجزیه و تحلیل سه مؤلفه اصلی سرمایه اجتماعی یعنی اندازه اجتماعی، اعتبار شبکه اجتماعی و تنوع شبکه‌های اجتماعی و نحوه ارتباط آنها با الگوهای تماشا و مشارکت ورزشی پرداختند و با کمک آزمون رگرسیون چندگانه این نتیجه رسیدند که ارتباط معناداری بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی وجود دارد و مؤلفه نوع سرمایه اجتماعی بالاترین ارتباط را با مشارکت ورزشی دارد. همچنین نوروزی سید حسینی^۱ و مرادی (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان «اعتبارسنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی در باشگاه‌های ورزشی-تفریحی» از طریق تحلیل عاملی تأییدی به این نتیجه رسیدند که پرسش‌نامه سرمایه اجتماعی ابزاری در متن فعالیت‌های ورزشی-تفریحی قابل اتکامی باشد. مشابه پژوهش مذکور، فورسل و همکاران (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان «تدوین مقیاسی برای اندازه‌گیری سرمایه اجتماعی در باشگاه‌های تفریحی و ورزشی» از طریق گروه‌های کانون و مصاحبه با مجموعه‌ای از متخصصین ورزشی، چهار مؤلفه (حکمرانی، هنجارها، پذیرش دوستی و اعتماد به نفس) را برای سرمایه اجتماعی در قالب فعالیت ورزشی و تفریحی معرفی کردند.

مهمنت یانیک (۲۰۱۹)، در تحقیقی با عنوان «جهت‌گیری‌های ورزشی دانشجویان دانشگاه‌هایی که در ورزش تحصیل می‌کنند» به این نتیجه رسید که افراد شرکت‌کننده‌ای که ورزش‌های تیمی را انجام می‌دهند، دارای مدرک بالاتر از جهت‌گیری‌های ورزشی هستند. کانگ هو و همکاران (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان «سرمایه اجتماعی و تمایل عمومی برای همکاری با پلیس در چین» نتایج نشان می‌دهد که مشارکت در زندگی اجتماعی، اعتماد اجتماعی و انسجام همسایگی همگی می‌توانند با تقویت روحیه عمومی یا اعتماد به دولت، تمایل عمومی برای همکاری با پلیس را تقویت کنند. فورسل و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «تدوین مقیاسی برای اندازه‌گیری

سرمایه اجتماعی در باشگاه‌های تفریحی و ورزشی» در این تحقیق از گروه‌های متمرکز و مصاحبه‌ها و مجموعه‌ای از متخصصین استفاده کردند تا بتوانند در مورد مقیاس (پرسش‌نامه) سرمایه اجتماعی در زمینه ورزش و تفریحی، تفاهم و موارد لازم را ارائه دهند که به این نتیجه رسیدند امر می‌تواند سیاست‌گذاران یا مدیران ورزش و تفریحات را برای ایجاد سرمایه اولیه اجتماعی در سازمان خود و اثربخشی مداخلات یا تغییر در سیاست آگاه سازد.

با مرور پیشینه به نظر می‌رسد پژوهش‌های مختلف، سرمایه اجتماعی را بیشتر در قالب مؤلفه‌های اعتماد اجتماعی و مشارکت اجتماعی مطرح کرده‌اند و کمتر به مؤلفه‌های مطرح در این تحقیق یعنی اعتماد، شبکه و هنجارهای مشترک، تعاون و همکاری متقابل، انسجام و همبستگی جمعی، همدلی و درک متقابل و هویت جمعی به‌منظور مفهوم‌سازی سرمایه اجتماعی پرداخته‌اند. حتی هر کدام از مطالعات به برخی از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی توجه کرده‌اند. همچنین مشخص است که رابطه سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی نیروی پلیس تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است؛ در نتیجه به‌دلیل کمبود مطالعه در این راستا، سعی شده است تا با رویکردی جامع به مطالعه پیرامون رابطه سرمایه اجتماعی و جهت‌گیری ورزشی و همچنین ارتباط این متغیرها با مشارکت تفریحی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) پرداخته شود.

مبانی نظری

سرمایه اجتماعی

ایده اصلی سرمایه اجتماعی این است که شبکه‌های اجتماعی، دارایی‌های ارزشمندی هستند. شبکه‌ها، پایه همبستگی اجتماعی را فراهم می‌کنند و افراد را قادر می‌سازد تا برای منافع متقابل با هم کار کنند (پاتنام، ۲۰۰۰). سرمایه اجتماعی به عقیده بوردیو حاصل جمع منابع بالقوه و بالفعلی است که نتیجه مالکیت شبکه بادوامی از روابط نهادی شده بین افراد و به‌عبارت ساده‌تر عضویت در یک گروه است (بوردیو، ۱۹۸۶)

به عبارتى بورديو سرمايه اجتماعى را در بر گيرنده روابط اجتماعى ارزشمند ميان آدم‌ها مى‌داند (ريتزر، ۱۳۷۴). كلمن سرمايه اجتماعى را مجموعه‌اى از مفاهيم چون، اعتماد هنجارها و شبکه‌ها مى‌داند كه موجب ايجاد ارتباط و مشاركت بهينه يك اجتماع شده و در نهايت منافع متقابل آنها را تأمين مى‌كند. از نظر او اعتماد و ارتباط متقابل اعضا در شبکه‌ها به‌عنوان منابعى هستند كه در كنش‌هاى اعضا موجود است (پورموسوى، ۱۳۸۱).

بورديو (۱۹۸۸)، سرمايه اجتماعى را از ساير سرمايه‌ها (سرمايه اقتصادى، فرهنگى و نمادين) جدا مى‌كند و براى آن خصلتى ساختارى و تعاملى قائل است. او سرمايه اجتماعى را ناشى از اعتماد متقابل مى‌داند كه به‌عنوان منابعى بالقوه يا بالفعل، موارد لازم براى تسهيل كنش‌هاى جمعى يا فردى را به وجود مى‌آورد. كلمن (۱۹۸۸)، بيان مى‌كند كه فرد از طريق عضويت در گروه و تعامل با ساير كنش‌گران با رعايت اصول و قواعد مورد پذيرش در آن گروه و جلب اعتماد ديگران به اطلاعات مورد نياز خود دست مى‌يابد و در فرآيند كنش از حمايت جمعى برخوردار مى‌شود. در جايى ديگر، سرمايه اجتماعى به‌عنوان اعتماد بين افراد تعريف شده است (بال، ۲۰۱۰).

صيادى رهقى (۱۳۸۷) نيز در پژوهش خود، عوامل مؤثر بر سرمايه اجتماعى را مورد بررسى قرار داد كه شامل موارد زير است:

اعتماد: اعتماد يكي از اجزاي كليدى سرمايه اجتماعى است. اعتماد همكارى را تسهيل مى‌كند و هر چه سطح اعتماد در يك جامعه بيشتر باشد، احتمال همكارى زيادتر خواهد بود.

شبكه‌ها: شبكه‌هاى اجتماعى به‌عنوان يك شبكه درهم تنيده از روابط اجتماعى است كه افراد را احاطه كرده است. سرمايه اجتماعى را مى‌توان در ساختار شبكه‌هاى اجتماعى يافت. يك شبكه عميق و غنى از روابط و هنجارهاى مشترك، اعتماد به نفس

و اشتراک دانش را تسهیل می‌کند (کامپبل^۱، ۲۰۰۱). نکته مهمی که وجود دارد این است که همه این متفکران در حوزه سرمایه اجتماعی در تعریف سرمایه اجتماعی بر قدرت شبکه‌ها تأکید دارند (جزینی، ۱۳۹۷)

همکاری: سرمایه اجتماعی به راحتی می‌تواند به عنوان مجموعه‌ای از هنجارهای غیررسمی و یا ارزش‌های مشترک توسط اعضای یک گروه تعریف شود که از طریق آن همکاری و تعاون ایجاد می‌شود. اهداف مشترک، همکاری، تعاون و اعتماد بیشتر است (فوکویاما^۲، ۱۳۸۴).

همبستگی جمعی: سرمایه اجتماعی یک چسبی است که پیوستگی جوامع را تضمین می‌کند، بدون این که هیچ رشد اقتصادی و یا رفاه انسانی حاصل شود. بدون سرمایه اجتماعی جامعه به شدت از بین خواهد رفت (فین بین^۳، ۲۰۰۸).

همدلی: به عنوان تسهیل برای درک و همدردی احساسات اشخاص دیگر تعریف شده است (امپاسی^۴، ۲۰۱۰). قوی‌ترین ارتباط، ارتباطی دوستانه و شبه دوستانه است (هال^۵، ۱۹۹۹).

مشارکت داوطلبانه: مشارکت داوطلبانه با توسعه ساختار فرصت‌ها و تعاملات اجتماعی گروه‌های اجتماعی بیشتر شکل می‌گیرد (والیز^۶، ۲۰۰۲).

مشارکت در فعالیت‌های ورزشی سرمایه اجتماعی مردم را افزایش می‌دهد. افراد با ورزش به فرصت‌های ارزشمند برای اجتماعی شدن، بهبود تحصیلات خود و حتی رشد حرفه‌ای دست می‌یابند. مدیران ورزشی مسئول باید ارزش مهم رابطه بین مشارکت ورزشی و سرمایه اجتماعی را بدانند. دانستن این رابطه با مدیران ورزشی می‌تواند

-
1. Campbell
 2. Fukuyama
 3. Fine ben
 4. Empathy
 5. Hall
 6. Wallis

اهمیت گروه‌های فرهنگی، اجتماعی و ورزشی جامعه را به رسمیت بشناسد (آلن^۱ و همکاران، ۲۰۱۰).

جهت‌گیری ورزشی

جهت‌گیری ورزشی که از نظریه انگیزش مشتق شده است، به معنی تلاش برای غلبه بر یک مشکل، کسب مهارت، غلبه بر موانع و عملکرد بهتر است (وینبرگ و گولد^۲، ۲۰۱۹). ابعاد انگیزش ورزشکاران در فعالیت‌های ورزشی را جهت‌گیری ورزشی تعریف کرده‌اند (فتحی، ۱۳۹۰). جهت‌گیری ورزشی، چند بعدی است و به ابعاد مختلف یک فعالیت مرتبط است (جمشیدی^۳ و همکاران، ۲۰۱۱). اسپنس و هلمریچ^۴ (۱۹۷۹) همچنین جهت‌گیری‌های ورزشی را در یک روش چند بعدی با ابعاد تسلط، کار و رقابت تصور می‌کنند و اشاره می‌کنند که برخی افراد با تأکید بر روی کار سخت و حتی تمایل به انجام بهتر، می‌خواهند که پیشرفت کنند و خود را به دیگران نشان دهند.

ابعاد جهت‌گیری ورزشی را گیل و دی‌تر^۵ (۱۹۹۸) به صورت سه بعد رقابت‌طلبی، بردگرایی و تنظیم هدف تعریف کرده‌اند. تلاش برای موفقیت در رقابت، مشارکت جدی در ورزش، کسب مهارت‌های ورزشی و تسلط بر آن و نیز تمایل به رقابت مهم‌ترین بعد جهت‌گیری ورزشی است. افراد بسیار رقابتی شرایط ورزشی را متفاوت از افراد غیررقابتی تفسیر می‌کنند و نوع درک آنها از این شرایط رقابتی بر رفتار آنها تأثیر می‌گذارد. بردگرایی یا تمایل به پیروزی بعد دیگری از جهت‌گیری ورزشی است که در آن میل به شکست مخالفان مهم‌تر از پیشرفت مهارت‌های ورزشی است. می‌توان گفت

1. Allen
2. Weinberg & Gould
3. Jamshidi
4. Spence & Helm Reich
5. Gill & Deeter

که اگر میل به پیروزی مهم‌ترین عامل برای بازیکنان یک تیم ورزشی باشد، رقابت درون گروهی بسیار جدی و دشوار خواهد بود (میسسی^۱ و همکاران، ۱۹۹۸).

مشارکت تفریحی

واژه مشارکت از حیث لغوی به معنای درگیری و تجمع برای منظوری خاص است. در مورد معنای اصطلاحی آن بحث‌های فراوانی شده است؛ ولی در مجموع می‌توان جوهره اصلی آن را درگیری، فعالیت و تأثیرپذیری دانست. مشارکت عبارت است از فعالیت‌های آزاد و داوطلبانه‌ای که از طریق آن اعضای یک جامعه در امور محله، شهر و روستای خود شرکت می‌کنند و به صورت مستقیم و غیرمستقیم در شکل دادن به حیات اجتماعی خود سهیم می‌شوند (جعفری، ۱۳۹۵).

مسلح و لارسن (۲۰۲۰)، مشارکت را به عنوان تعامل مداوم بین کسانی که در فرآیندهای یک رابطه درگیر هستند، تعریف می‌کند و چمن‌پیرا و همکاران (۱۳۹۸)، مشارکت را به معنی به کار گرفتن منابع شخصی به منظور سهیم شدن در یک اقدام جمعی است می‌داند.

جنکینگز (۲۰۰۶)، در مورد نیازهای تفریحی در زمینه مشارکت اظهار می‌کند که فعالیت‌های تفریحی عبارتند از: نیاز به استراحت و تمدد اعصاب کردن، نیاز به نور خورشید، نیاز به رفتار برگشتی، نیاز به ارزیابی خود، نیاز به عزت نفس، اعتبار و اعتماد به نفس، نیاز به تعامل اجتماعی، نیاز به گذراندن وقت با نزدیکان و دوستان، نیاز به آموزش، کنجکاو، نیاز به تازگی و نیازهای اصلی خرید گردشگران. مطالعاتی نیز انجام شده است که مشارکت را در فعالیت‌های بدنی و تفریحی بررسی کرده‌اند (کیم^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). که افراد را قادر می‌سازد تا به احساس خوش دست یابند، مهارت‌های خود را رشد دهند، روابط اجتماعی برقرار و خودکارآمدی خود را تقویت کنند (چین^۳ و همکاران، ۲۰۱۷).

1. Meece

2. kim

3. Chien

فرضیه‌های تحقیق

۱. بین سرمایه اجتماعی و جهت گیری ورزشی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۲. بین سرمایه اجتماعی و مشارکت تفریحی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۳. بین جهت گیری ورزشی و مشارکت تفریحی دانشجویان رابطه وجود دارد.
۴. مقایسه سرمایه اجتماعی، جهت گیری ورزشی و مشارکت تفریحی در دانشجویان دختر و پسر.

روش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت، توصیفی-پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است و به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری پژوهش، تمامی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) در سال ۱۳۹۹ است که تعداد آنها، بر اساس جدول گرجسی و مورگان^۱، از طریق روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است. با توجه به اهداف تحقیق، از سه پرسش نامه سرمایه اجتماعی صیادی رهقی (۱۳۸۷) شامل ۳۱ گویه با ۶ بعد (اعتماد، شبکه و هنجارهای مشترک، تعاون و همکاری متقابل، انسجام و همبستگی جمعی، همدلی و درک متقابل و هویت جمعی)، پرسش نامه جهت گیری ورزشی گیل و دی تر (۱۹۹۸) شامل ۲۵ گویه با سه بعد (رقابت جویی، پیروزی گرایی، هدف گرایی) و پرسش نامه مشارکت تفریحی کایل و همکاران (۲۰۰۵) شامل ۹ گویه با سه بعد (جاذبه، بیان خود، تمرکز به شیوه زندگی) در قالب طیف ۷ تایی خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۷) استفاده شد. جدول ۱، توزیع سؤالات مربوط به مؤلفه‌های اصلی پژوهش را نشان می‌دهد.

در مطالعه صیادی رهقی (۱۳۸۷)، میزان آلفای کرونباخ پرسش نامه سرمایه اجتماعی به ترتیب برابر با ۰/۹۰ محاسبه شد. آلفای کرونباخ پرسش نامه جهت گیری ورزشی توسط وارتن برگ و مکاتچئون^۲ (۱۹۸۸)، ۰/۸۶ به دست آمد و در مطالعه عباسی و همکاران

1. Krejcie & Morgan Table
2. Wartenber & McCutcheon

(۱۳۸۲)، نیز میزان آن ۰/۸۹ محاسبه شد. در پژوهش حاضر نیز به منظور سنجش پایایی پرسش‌نامه‌های مذکور، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که طبق جدول ۱، این شاخص برای پرسش‌نامه‌های سرمایه اجتماعی، جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی به ترتیب برابر با ۰/۹۳۴، ۰/۹۵۴ و ۰/۹۳۷ محاسبه شد. مقدار آلفای کرونباخ هر یک از ابعاد پرسش‌نامه‌ها نیز در جدول گزارش شده است. در نتیجه، پرسش‌نامه‌ها از پایایی لازم برخوردار هستند.

جدول ۱. توزیع سؤالات و ضریب آلفای کرونباخ مؤلفه‌های پرسش‌نامه

متغیر	مؤلفه‌ها	سؤالات	ضریب آلفای کرونباخ
سرمایه اجتماعی	اعتماد	۵-۱	۰/۷۷۱
	شبکه و هنجارهای مشترک	۱۰-۶	۰/۶۷۲
	تعاون و همکاری متقابل	۱۴-۱۱	۰/۷۷۴
	انسجام و همبستگی جمعی	۱۹-۱۵	۰/۸۲۵
	همدلی و درک متقابل	۲۷-۲۰	۰/۸۵۹
	هویت جمعی	۳۱-۲۸	۰/۷۹۶
جهت‌گیری ورزشی	رقابت‌جویی	اعداد زوج ۳۲-۵۶	۰/۹۱۸
	پیروزی‌گرایی	اعداد فرد ۳۳-۴۳	۰/۸۶۸
	هدف‌گرایی	اعداد فرد ۴۵-۵۵	۰/۸۴۸
مشارکت تفریحی	جاذبه	۶۰-۵۷	۰/۹۲۵
	بیان خود	۶۴-۶۱	۰/۸۴۱
	تمرکز به شیوه زندگی	۶۷-۶۵	۰/۸۵۹

مأخذ: نتایج پژوهش

جهت تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و همچنین آمار استنباطی در قالب آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده و رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد. داده‌ها در سطح $p \leq 0/05$ مورد تحلیل قرار گرفتند و نرم‌افزار مورد استفاده در این پژوهش SPSS 24 بود.

يافته‌ها

طبق نمونه آماری، دانشجویان دختر و پسر دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) از شرکت کنندگان پژوهش بودند که ویژگی‌های جمعیت‌شناختی آنها در جدول ۲ گزارش شده است؛ بر اساس این جدول، بیشترین تعداد نمونه آماری را دانشجویان پسر تشکیل دادند که از نظر وضعیت تأهل نیز بیشترین تعداد نمونه، مجرد بودند. از نظر سن، افراد بیشتر در بازه سنی ۲۱ تا ۲۵ سال قرار داشتند. همچنین بیشترین تعداد نیز در مقطع تحصیلی فوق دیپلم در حال تحصیل بودند.

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری

متغیر	بعد	درصد فراوانی
جنسیت	زن	۳۹/۶
	مرد	۶۰/۴
تأهل	مجرد	۸۰/۱
	متأهل	۱۹/۹
سن (سال)	۱۵-۲۰	۴۰/۵
	۲۱-۲۵	۴۷/۰
	۲۶-۳۰	۱۲/۵
مقطع تحصیلی	فوق دیپلم	۸۲/۱
	لیسانس	۱۲/۸
	فوق لیسانس و بالاتر	۵/۱

مأخذ: نتایج پژوهش

جدول ۳. سطح معناداری مدل‌های رگرسیون خطی ساده

سطح معناداری	آماره آزمون فیشر	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل	
۰/۰۰۰	۱۱۹/۸۰۹	۱۰۲/۷۶۲	۱	۱۰۲/۷۶۲	رگرسیون	رابطه رگرسیونی سرمایه
		۰/۸۵۸	۳۴۹	۲۹۹/۳۴۳	باقی‌مانده	اجتماعی با جهت‌گیری
			۳۵۰	۴۰۲/۱۰۴	کل	ورزشی

۰/۰۰۰	۴۱/۶۷۸	۵۸/۱۳۳	۱	۵۸/۱۲۳	رگرسیون	رابطه رگرسیونی سرمایه اجتماعی با مشارکت تفریحی
		۱/۳۹۵	۳۴۹	۴۸۶/۷۸۷	باقی مانده	
			۳۵۰	۵۴۴/۹۱۹	کل	
۰/۰۰۰	۲۸۰/۴۰۲	۲۴۲/۷۶۴	۱	۲۴۲/۷۶۲	رگرسیون	رابطه رگرسیونی جهت‌گیری ورزشی با مشارکت تفریحی
		۰/۸۶۶	۳۴۹	۳۰۲/۱۵۵	باقی مانده	
			۳۵۰	۵۴۴/۹۱۹	کل	

مأخذ: نتایج پژوهش

در جدول ۳، آزمون آنوای رگرسیونی نشان می‌دهد آمار F یا آزمون فیشر در سطح ۰/۰۰۱ معنادار شده است و این بدان معنی است که فرض خطی بودن بین متغیرها پذیرفته می‌شود.

جدول ۴. محاسبه معادله رگرسیون خطی ساده

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد	ضرایب غیراستاندارد		مدل	
		بتا	خطای استاندارد	B		
۰/۰۰۰	۸/۷۵۳		۰/۲۵۶	۲/۲۳۷	پیش‌بینی کننده	ملاک
۰/۰۰۰	۱۰/۹۴۶	۰/۵۰۶	۰/۰۵۸	۰/۶۳۳	سرمایه اجتماعی	جهت‌گیری ورزشی
۰/۰۰۰	۸/۲۲۸		۰/۳۲۶	۲/۶۸۲	پیش‌بینی کننده	ملاک
۰/۰۰۰	۶/۴۵۶	۰/۳۲۷	۰/۰۷۴	۰/۴۷۶	سرمایه اجتماعی	مشارکت تفریحی
۰/۰۰۰	۳/۷۰۲		۰/۲۳۶	۰/۸۷۵	پیش‌بینی کننده	ملاک
۰/۰۰۰	۱۶/۷۴۵	۰/۶۶۷	۰/۰۴۶	۰/۷۷۷	جهت‌گیری ورزشی	مشارکت تفریحی

مأخذ: نتایج پژوهش

طبق جدول ۴، نتايج آزمون رگرسيون خطى ساده نشان مى دهد كه معادله‌هاى رگرسيونى خطى متغيرها بدین صورت است:

$$\text{جهت گيرى ورزشى} = (۲/۲۳۷) + (۰/۶۳۳) \times \text{سرمايه اجتماعى}$$

$$\text{مشاركت تفریحى} = (۲/۶۸۲) + (۰/۴۷۶) \times \text{سرمايه اجتماعى}$$

$$\text{مشاركت تفریحى} = (۰/۸۷۵) + (۰/۷۷۷) \times \text{جهت گيرى ورزشى}$$

در ادامه به منظور بررسی این كه کدام يك از ابعاد سرمايه اجتماعى پيش بينى كننده بهترى براى جهت گيرى ورزشى و مشاركت تفریحى و کدام يك از ابعاد جهت گيرى ورزشى پيش بينى كننده بهترى براى مشاركت تفریحى است، از آزمون رگرسيون خطى چندگانه استفاده شد.

جدول ۵. خلاصه رگرسيون خطى چندگانه

مدل	ضريب همبستگى چندگانه	ضريب تعيين	ضريب تعيين تعديل شده	خطاى معيار تخمين
رابطه ابعاد سرمايه اجتماعى با جهت گيرى ورزشى	۰/۶۴۰	۰/۴۰۹	۰/۳۹۹	۰/۸۳۰
رابطه ابعاد سرمايه اجتماعى با مشاركت تفریحى	۰/۴۴۱	۰/۱۹۴	۰/۱۸۰	۱/۱۲۹
رابطه ابعاد جهت گيرى ورزشى با مشاركت تفریحى	۰/۷۲۴	۰/۵۲۵	۰/۵۲۱	۰/۸۶۳

منبع: نتايج پژوهش

بر اساس جدول ۵ در قالب ضريب همبستگى، شدت رابطه بين ابعاد سرمايه اجتماعى و جهت گيرى ورزشى به ميزان ۰/۶۴۰، شدت رابطه بين ابعاد سرمايه اجتماعى و مشاركت تفریحى به ميزان ۰/۴۴۱ آمده است و شدت رابطه بين ابعاد جهت گيرى ورزشى و مشاركت تفریحى در قالب ضريب همبستگى به ميزان ۰/۷۲۴ به دست آمده است. بنابراین ميزان همبستگى ابعاد جهت گيرى ورزشى با مشاركت تفریحى بيشتر است.

جدول ۶. محاسبه معادله رگرسیون خطی چندگانه

سطح معناداری	T	ضرایب استاندارد		ضرایب غیراستاندارد		مدل	
		بتا	خطای استاندارد	B			
۰/۰۰۱	۹/۳۸۹		۰/۲۳۳	۲/۱۸۶	پیش‌بینی‌کننده	ملاک	
۰/۱۰۴	-۱/۶۳۲	-۰/۰۸۷	۰/۰۵۵	-۰/۰۸۹	اعتماد	جهت‌گیری ورزشی	
۰/۰۲۱	-۲/۳۲۱	-۰/۱۲۹	۰/۰۶۱	-۰/۱۴۱	شبکه و هنجارهای مشترک		
۰/۰۰۱	۳/۳۲۹	۰/۲۰۴	۰/۰۵۵	۰/۱۸۴	تعاون و همکاری متقابل		
۰/۳۵۴	-۰/۹۲۸	-۰/۰۵۴	۰/۰۵۷	-۰/۰۵۳	انسجام و همبستگی جمعی		
۰/۰۰۱	۴/۹۲۰	۰/۳۴۹	۰/۰۷۱	۰/۳۴۹	همدلی و درک متقابل		
۰/۰۰۱	۴/۷۷۹	۰/۲۹۹	۰/۰۵۸	۰/۲۷۸	هویت جمعی		
۰/۰۰۱	۸/۲۳۴		۰/۳۱۷	۲/۶۰۷	پیش‌بینی‌کننده		ملاک
۰/۱۴۹	-۱/۴۴۸	-۰/۰۹۰	۰/۰۷۴	-۰/۱۰۸	اعتماد	مشارکت تفریحی	
۰/۰۶۲	-۲/۸۷۱	-۰/۱۲۲	۰/۰۸۲	-۰/۱۵۴	شبکه و هنجارهای مشترک		
۰/۰۲۶	۲/۲۴۱	۰/۱۶۰	۰/۰۷۵	۰/۱۶۸	تعاون و همکاری متقابل		
۰/۶۲۹	۰/۴۸۳	۰/۰۳۳	۰/۰۷۸	۰/۰۳۸	انسجام و همبستگی جمعی		
۰/۰۹۳	۱/۶۸۳	۰/۱۳۹	۰/۰۹۶	۰/۱۶۲	همدلی و درک متقابل		
۰/۰۰۱	۳/۵۵۷	۰/۲۶۰	۰/۰۷۹	۰/۲۸۱	هویت جمعی		
۰/۰۰۱	۳/۷۵۷		۰/۲۲۲	۰/۸۳۳	پیش‌بینی‌کننده		ملاک

۰/۰۰۱	۸/۴۹۸	۰/۶۳۶	۰/۰۸۴	۰/۷۱۵	رقابت جويي	مشاركت تفريحي
۰/۰۰۱	۵/۶۲۹	۰/۳۷۹	۰/۰۷۵	۰/۴۲۰	هدف گرايي	
۰/۰۰۱	-۴/۷۵۵	-۰/۳۲۰	۰/۰۶۷	-۰/۳۲۵	پيروي گرايي	

منبع: نتايج پژوهش

نتايج آزمون رگرسيون چندگانه نشان مي دهد كه در معادله رگرسيوني سرمايه اجتماعي و جهت گيري ورزشي، ابعاد اعتماد و انسجام و همبستگي جمعي داراي سطح معناداري بيشتر از ۰/۰۵ است و فرض تساوي اين ضرايب با صفر تأييد و از معادله حذف مي شوند. بنابراين معادله رگرسيوني مربوطه بدين صورت است:

جهت گيري ورزشي = (۲/۱۸۶) - (۰/۱۴۱) × شبكه و هنجارهاي مشترك + (۰/۱۸۴) × تعاون و همكاري متقابل + (۰/۳۴۹) × همدلي و درك متقابل + (۰/۲۷۸) × هويت جمعي

نتايج معادله رگرسيوني معادله سرمايه اجتماعي و مشاركت تفريحي نشان مي دهد كه ابعاد اعتماد، شبكه و هنجارهاي مشترك، انسجام و همبستگي جمعي و همدلي و درك متقابل داراي سطح معناداري بيشتر از ۰/۰۵ است و فرض تساوي اين ضرايب با صفر تأييد و از معادله حذف مي شوند. بنابراين معادله رگرسيوني مربوطه بدين صورت است:

مشاركت تفريحي = (۲/۶۰۷) + (۰/۱۶۸) × تعاون و همكاري متقابل + (۰/۲۸۱) × هويت جمعي

همچنين نتايج رگرسيوني معادله جهت گيري ورزشي و مشاركت تفريحي نيز بدين صورت است:

مشاركت تفريحي = (۰/۸۳۳) + (۰/۷۱۵) × رقابت جويي + (۰/۴۲۰) × هدف گرايي - (۰/۳۲۵) × پيروي گرايي

يافته هاي جدول هاي بالا بر اساس تحليل رگرسيون چندگانه نشان مي دهند، رابطه ميان اعتماد، انسجام و همبستگي جمعي و شبكه و هنجارهاي مشترك با جهت گيري ورزشي به لحاظ آماري معنادار نيستند، اما سطوح معناداري به دست آمده از بعد شبكه و هنجارهاي مشترك (۰/۰۲۱)، تعاون و همكاري متقابل (۰/۰۰۱)، همدلي و درك متقابل (۰/۰۰۱) و هويت جمعي (۰/۰۰۱) به لحاظ آماري معنادار هستند. از ميان

متغیرهای مذکور مقدار بتای بعد همدلی و درک متقابل (۰/۳۴۹) بوده و از سایر ابعاد بالاتر است. از این رو همدلی و درک متقابل، بیشترین تأثیر را بر روی جهت‌گیری ورزشی دارد و رابطه میان اعتماد، شبکه و هنجارهای مشترک، انسجام و همبستگی جمعی و شبکه، هنجارهای مشترک و همدلی و درک متقابل با مشارکت تفریحی به لحاظ آماری معنادار نیستند، اما سطوح معنادارای به دست آمده از بعد تعاون و همکاری متقابل (۰/۰۲۶)، هویت جمعی (۰/۰۰۱) به لحاظ آماری معنادار هستند. از میان متغیرهای مذکور مقدار بتای بعد همدلی و درک متقابل (۰/۲۶۰) بوده و از سایر ابعاد بالاتر است. از این رو همدلی و درک متقابل، بیشترین تأثیر را بر روی مشارکت تفریحی دارد و رابطه میان رقابت‌جویی (۰/۰۰۱)؛ هدف‌گرایی (۰/۰۰۱) و پیروزی‌گرایی (۰/۰۰۱) با جهت‌گیری ورزشی به لحاظ آماری معنادار هستند که از میان متغیرهای مذکور مقدار بتای بعد رقابت‌جویی (۰/۶۳۶) بوده که بیشترین تأثیر را بر روی مشارکت تفریحی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

تحول و روند فناوری دیجیتال، مانع مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی و تفریحی شده است و یک همه‌گیری جهانی از نظر بی‌تحرك بدنی به‌وجود آمده است. تحقیقات نشان می‌دهد که علی‌رغم افزایش نگرانی برای بی‌تحرك فیزیکی، دلایل موجهی وجود دارد که ممکن است باعث شود تا افراد مشتاقانه شرکت در فعالیت‌های ورزشی و تفریحی را دنبال کنند (سانوسی و بیدیل، ۲۰۲۰). در این راستا، در پژوهش حاضر مشخص شد که سرمایه اجتماعی و ابعادش با جهت‌گیری ورزشی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد. شدت رابطه بین سرمایه اجتماعی و جهت‌گیری ورزشی در قالب ضریب همبستگی به میزان ۰/۵۰۶ آمده است. همچنین باید اشاره کرد که همه ابعاد سرمایه اجتماعی با همه ابعاد جهت‌گیری ورزشی نیز همبستگی مثبت و معناداری دارند. البته پیروزی‌گرایی با همدلی و درک متقابل بیشترین همبستگی را نشان می‌دهد و با اعتماد هم دارای کمترین میزان همبستگی می‌باشد. پیروزی‌گرایی در بین ابعاد

جهت گيرى ورزشى بيشترين ميانگين را نيز كسب كرده است. البته ذكر اين نکته ضرورى است كه اساس پيروزى در سازمانهاى نظامى از جمله اين دانشگاه، پيروزى و موفقيت تيمى باشد و به همين دليل است كه پيروزى گرايى با بعدى مثل همدلى و درك متقابل همبستگى بيشترى را كسب كرده است؛ پر واضح است كه زمانى يك تيم موفق عمل مى كند كه اعضا بتوانند در شرايط مختلف يكديگر را به خوبى درك كنند و از يكديگر، انتظار معقول داشته باشند. همچنين نتايج آزمون رگرسيون خطى ساده و چندگانه نشان داد كه متغير پيش بين و ابعادش (شبكه و هنجارهاى مشترك، تعاون و همكارى متقابل، همدلى و درك متقابل و هويت جمعى) به خوبى تغيير جهت گيرى ورزشى را تبیین مى كند؛ بدین صورت كه سرمايه اجتماعى با ضريب $0/633$ و سطح معنادارى $0/000$ و ابعاد شبكه و هنجارهاى مشترك با ضريب $0/141$ - و سطح معنادارى $0/021$ ، تعاون و همكارى متقابل با ضريب $0/184$ و سطح معنادارى $0/001$ ، همدلى و درك متقابل با ضريب $0/349$ و سطح معنادارى $0/001$ و هويت جمعى با ضريب $0/278$ و سطح معنادارى $0/001$ با جهت گيرى ورزشى ارتباط خطى معنادارى دارند. نتايج يافته‌هاى ذكر شده به نوعى با يافته‌هاى پژوهش‌هاى خداپرست و همكاران (۱۳۹۹)، نصيرى و شمه سرائى و همكاران (۱۳۹۷)، پارسامهر و همكاران (۱۳۹۶)، اسلامى و همكاران (۱۳۹۳)، گمار (۲۰۲۱)، سيدحسينى و مرادى (۲۰۲۰) و فورسل و همكاران (۲۰۲۰) هم سو است.

در ادامه بررسى فرضيه بالا مشخص شد كه بين اعتماد با ضريب $0/089$ - و سطح معنادارى $0/104$ و انسجام و همبستگى جمعى با ضريب $0/053$ - و سطح معنادارى $0/354$ با جهت گيرى ورزشى ارتباط معنادارى يافت نشد. در حالت كلى اعتماد و انسجام و همبستگى جمعى در راستاى ساير ابعاد سرمايه اجتماعى هستند و طبيعتاً هر يك از ابعاد يكديگر را حمايت مى كنند تا متغير سرمايه اجتماعى به خوبى مفهوم و ماهيت پيدا كند و در خصوص رد شدن اين ابعاد مذکور با جهت گيرى ورزشى بايد

اشاره کرد که دلایل مختلفی ممکن است وجود داشته باشد؛ شاید به دلیل ماهیت جامعه آماری و یا حتی ماهیت سؤالات پرسش‌نامه باشد یا حتی به این دلیل باشد که اکثر پاسخ‌گویان بر حسب این که در مقطع فوق دیپلم تحصیل می‌کنند، جزء ورودی‌های جدید دانشگاه محسوب می‌شوند که هنوز پایه و اساس اعتماد آنها به یکدیگر شکل نگرفته است. چرا که حتی بعد شبکه و هنجارهای مشترک همانند بعد اعتماد دارای میانگین کمتر از ۴/۰۰ می‌باشد. اما در خصوص انسجام و همبستگی جمعی در حالی که نمره میانگین بالای ۴/۰۰ را کسب کرده است، هم جای تردید وجود دارد و مشخص است که هنوز افراد نمونه به صورت منسجم کنار هم قرار نگرفته‌اند و از این نظر، تاکنون انسجام جمعی آنها تثبیت نشده است. در واقع بر اساس سؤالات پرسش‌نامه، میزان صمیمیت، ادراک و اشتراکات بین افراد هنوز به آن حد نرسیده است که در قالب سرمایه اجتماعی منجر به جهت‌گیری ورزشی افراد شود. یعنی افراد نمونه از این نظر خیلی از هم تأثیر نمی‌پذیرند.

در بررسی فرضیه بعدی مشخص شد که سرمایه اجتماعی و ابعادش با مشارکت تفریحی دانشجویان دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد. شدت رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت تفریحی در قالب ضریب همبستگی به میزان ۰/۳۲۷ آمده است. همه ابعاد سرمایه اجتماعی به جزء اعتماد و شبکه و هنجارهای مشترک با ابعاد مشارکت تفریحی همبستگی معناداری دارند. اما بعد اعتماد با مشارکت تفریحی، جاذبه و تمرکز به شیوه زندگی و بعد شبکه و هنجارهای مشترک با جاذبه و تمرکز به شیوه زندگی همبستگی معناداری ندارند. همچنین نتایج آزمون رگرسیون خطی ساده و چندگانه نشان داد که متغیر پیش‌بین و ابعادش (تعاون و همکاری متقابل و هویت جمعی) به‌خوبی تغییر مشارکت تفریحی را تبیین می‌کنند؛ بدین صورت که سرمایه اجتماعی با ضریب ۰/۴۷۶ و سطح معناداری ۰/۰۰۰ و ابعاد تعاون و همکاری متقابل با ضریب ۰/۱۶۸ و سطح معناداری ۰/۰۲۶ و هویت جمعی با ضریب ۰/۲۸۱ و سطح معناداری ۰/۰۰۱ با مشارکت

تفریحی ارتباط خطی معناداری دارند. نتایج یافته‌های ذکر شده به نوعی نتایج یافته‌های ذکر شده با نتایج سیدحسینی و مرادی (۲۰۲۰)، فورسل و همکاران (۲۰۲۰)، کریمیان و همکاران (۲۰۱۵)، ولیندستروم (۲۰۱۱) هم‌سو می‌باشد. همچنین همه پژوهش‌های مذکور از نظر جامعه آماری با پژوهش حاضر متفاوت بودند و برخی از این مطالعات، ابعاد سرمایه اجتماعی را در نظر نگرفته بودند.

در ادامه نتایج فرضیه فوق مشخص شد که بین اعتماد با ضریب $0/108-$ و سطح معناداری $0/149$ ، شبکه و هنجارهای مشترک با ضریب $0/154-$ و سطح معناداری $0/062$ ، انسجام و همبستگی جمعی با ضریب $0/038$ و سطح معناداری $0/629$ و بعد همدلی و درک متقابل با ضریب $0/162$ و سطح معنادار $0/093$ با مشارکت تفریحی ارتباط معناداری یافت نشد. رد شدن رابطه بعد اعتماد با مشارکت تفریحی ناهمسو با نتایج پژوهش ولیندستروم (۲۰۱۱) می‌باشد. طبیعتاً برای توجیه رد روابط مذکور می‌توان به دلایلی از جمله ماهیت جامعه آماری یا سؤالات پرسش‌نامه رجوع کرد و چه بسا در جامعه آماری دیگر یا با مقیاس‌های دیگر، این روابط نیز تأیید شوند. ولی در حالت کلی، شاید بتوان دلیل تازه وارد بودن بیشتر افراد نمونه را ملاک قرار داد؛ چرا که همان‌طور در فرضیه قبلی اشاره شد، هنوز پایه‌های اعتماد و انسجام، شبکه‌سازی و مشارکت بین این افراد تثبیت نشده است. در خصوص ابعاد مشارکت تفریحی هم باید اشاره کرد که بعد جاذبه و سپس بیان خود دارای بیشترین میانگین هستند؛ در نتیجه بعد جاذبه با بعد هویت جمعی سرمایه اجتماعی که میانگین نزدیک به هم را دارند، بیشترین همبستگی را دارد. بر اساس سؤالات پرسش‌نامه مشارکت ورزشی مشخص است که آزمودنی به دنبال شکل دهی شخصیت خود و شناساندن خود به دیگران از طریق ورزش و تفریح هستند و از آنجا که در سازمان‌های نظامی، عملکرد موفق در فعالیت‌های ورزشی و کسب آمادگی جسمانی از این طریق جزء نقاط قوت افراد محسوب می‌شود؛ در نتیجه طبیعی است که افراد به دنبال تحقق اهدافی همچون بیان خود به بهترین صورت

باشند. البته قرار گرفتن در این مسیر به دلیل علاقه افراد به ورزش و تفریح می‌باشد و به صورت ناخودآگاه بر شیوه زندگی افراد نیز تأثیر می‌گذارد و باعث می‌شود که از قرار گرفتن در دوائر اجتماعی که آنها را به سمت ورزش و تفریحات این چنینی سوق می‌دهد، لذت ببرند.

همچنین مشخص شد که جهت‌گیری ورزشی و ابعادش با مشارکت تفریحی همبستگی دارند. در قالب ضریب همبستگی، شدت رابطه بین مشارکت تفریحی و جهت‌گیری ورزشی به میزان $0/667$ به دست آمد. همه ابعاد جهت‌گیری ورزشی با مشارکت تفریحی و ابعادش همبستگی معناداری دارند. همچنین نتایج آزمون رگرسیون خطی ساده و چندگانه نشان داد که متغیر پیش‌بین و ابعادش (تعاون و همکاری متقابل و هویت جمعی) به خوبی تغییر مشارکت تفریحی را تبیین می‌کنند؛ بدین صورت که جهت‌گیری ورزشی با ضریب $0/777$ و سطح معناداری $0/000$ و ابعاد رقابت‌جویی با ضریب $0/715$ و سطح معناداری $0/001$ ، هدف‌گرایی با ضریب $0/420$ و سطح معناداری $0/001$ و پیروزی‌گرایی با ضریب $0/325$ - و سطح معناداری $0/001$ با مشارکت تفریحی ارتباط خطی معناداری دارند. نتایج یافته‌های ذکر شده به نوعی نتایج مطالعه کریمیان و همکاران (۲۰۱۵) هم‌سو می‌باشد. بنابراین هر یک از ابعاد جهت‌گیری ورزشی را می‌توان دلیلی برای درگیر شدن در یک فعالیت تفریحی تلقی کرد؛ طبیعتاً اگر کسی رقابتی باشد؛ یعنی کلاً به دنبال جو رقابتی باشد، پیروزی را می‌طلبد و فعالیتی همراه با رقابت و در نهایت پیروزی، حس لذت‌جویی از یک فعالیت تفریحی را برایش مهیا می‌سازد و همه این اهداف در عرصه تفریح و ورزشی تحقق نمی‌پذیرد، مگر این که یک فرد بر اساس علاقه خود به یک رشته یا رشته‌های ورزشی و بر اساس هدف پیش‌رفته باشد و کلاً در این مسیر برنامه‌ریزی داشته باشد. جالب است که بعد جاذبه با بعد رقابت‌جویی دارای بیشترین ضریب همبستگی می‌باشد؛ بنابراین اگر افراد به یک فعالیتی گرایش بیشتری داشته باشند، تلاش می‌کنند که در آن بهترین باشند و قرار

گرفتن در جو رقابتی برای آنها لذت‌بخش می‌باشد. همچنین با وجود سه مؤلفه رقابت‌جویی، هدف‌گرایی و پیروزی‌گرایی، حس لذت از یک فعالیت تفریحی تحقق می‌یابد. البته باید در نظر گرفت که ممکن است خصوصیات افراد متفاوت باشد و بر حسب ویژگی‌های شخصیتی فرد شاید نتایج دیگری حاصل شود و این روابط تأیید نشود. همچنین گذراندن دروس آمادگی جسمانی در دانشگاه‌های نظامی از الزامات می‌باشد که طبیعتاً بخشی از زندگی کاری افراد را تشکیل خواهد داد که افراد به نوبه خود به هدف‌گذاری و موفقیت در این زمینه می‌پردازند تا به نوعی خود را به دیگران ثابت کنند. در نهایت این که بر اساس نتایج می‌توان با تقویت هر یک از ابعاد سرمایه اجتماعی در دانشگاه، میزان مشارکت ورزشی و تفریحی دانشجویان را ارتقاء داد و از مزایای بی‌شمار ورزش و فعالیت‌های تفریحی و بازتاب آن در افزایش بهره‌وری و کارایی دانشجویان بهره برد.

پیشنهادها

با توجه به یافته‌های تحقیق مبنی بر تأثیر سرمایه اجتماعی بر جهت‌گیری ورزشی و مشارکت تفریحی دانشجویان امین، پیشنهاد می‌شود:

- سمینارهای مختلف با موضوعات اجتماعی پلیسی برای دانشجویان و به‌طور عمومی برای آگاه‌سازی آنها در جهت اهمیت تقویت مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و فواید آن برگزار شود.
- برای افزایش بعد اعتماد سرمایه اجتماعی، پیشنهاد می‌شود که در راستای سؤالات پژوهش، روان‌شناسان دانشگاه، ریشه‌های افزایشی را بررسی نمایند و سپس راه‌حلی‌هایی به منظور بهبود آن پیشنهاد کنند.
- از سؤالات پژوهش مشخص است که بعد شبکه و هنجارهای مشترک، دارای میانگین کمی است؛ در نتیجه پیشنهاد می‌شود راه‌کارهای شبکه‌سازی و ارزش‌آفرینی مشترک بین دانشجویان و نیروهای پلیس تقویت شود.

- به ایجاد گروه‌های غیررسمی در راستای جذب افراد به منظور ایجاد ارتباطات بیشتر جهت رفع مسائل‌شان از طریق مساعدت‌های جمعی توجه شود.

سپاسگزاری

از مجموعه کارکنان و اساتید دانشگاه تربیت مدرس و کارکنان و دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع) که همکاری لازم در به ثمر رساندن پژوهش حاضر را داشتند، صمیمانه تشکر می‌نمایم.

منابع:

۱. چمن‌پیرا، محبوبه؛ خدایاری، عباس؛ هنری، حبیب؛ امیرتاش، علی محمد و اشرف گنجویی، فریده. (۱۳۹۸). ساخت و اعتبار یابی مقیاس انگیزه مشارکت ورزشی کارکنان، فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۰(۳۸)، ۹۷-۱۲۵.
https://journals.atu.ac.ir/article_11491_3a3e7a7266a3b5c16c5dd0acbee2c0d0.pdf
۲. خدایپرست، سیاوش؛ بخشعلی‌پور، وحید و منفرد فتیده، فاطمه. (۱۳۹۹). ارتباط بین سرمایه اجتماعی با میزان مشارکت ورزشی مردان سالمند شهرستان لاهیجان در سال ۱۳۹۸. سال‌نامه‌شناسی، ۵(۲)، ۱۳-۲۳.
http://joge.ir/browse.php?a_id=378&sid=1&slc_lang=fa&ftxt=
۳. رضاسلطانی، نجمه و وجدانی، محسن. (۱۳۹۳). مدل‌یابی تأثیر هویت ورزشی بر جهت‌گیری ورزشی در ورزشکاران شرکت‌کننده در یازدهمین المپیاد ورزشی دانشجویان پسر کشور، نشریه مدیریت ورزشی، ۴، ۵۲۵-۵۱۱.
https://jms.ut.ac.ir/article_59536.html
۴. داوودی، اکبر. (۱۳۹۷). بررسی میزان گرایش کارکنان و دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین به رشته‌های ورزشی مختلف. فصلنامه مدیریت بر آموزش انتظامی، ۱۳۹۷(۴۴)، ۱-۱۵.
http://mape.jrl.police.ir/article_19170.html

۵. صيادى رهقى، غلامعلى. (۱۳۸۷). مطالعه رابطه بين سرمايه اجتماعى و يادگيرى سازمانى موردى از كاركنان (كارشناسان) دانشگاه تهران (پايان نامه كارشناسى ارشد)، دانشكده مديريت، دانشگاه تهران.
۶. عباسى، بهرام؛ شفيعزاده، محسن؛ خلجى، حسن و صنعتكاران، افسانه. (۱۳۸۲). تعيين اعتبار و پايابى پرسشنامه و ورزش گرايى، پژوهشكده تربيت بدنى و علوم ورزشى.
۷. غفورى، فرزاد؛ هنرى، حبيب و قادري، جعفر على. (۱۳۹۷). شناسايى عوامل تاثيرگذار در توسعه ورزش ناجا، فصلنامه مديريت منابع در نيروى انتظامى، ۶(۲۴)، ۱۳۷-۱۶۲. <http://rmpjmd.jrl.police.ir/author.index?>
۸. فتحى، حسن. (۱۳۹۰). رابطه بين رفتارهاى رهبرى مربيان و تعهد ورزشى بازيكنان در ليگ برتر جودوى ايران (پايان نامه كارشناسى ارشد)، دانشكده تربيت بدنى و علوم ورزش، دانشگاه گيلان.
۹. قادري، جعفرعلى؛ غفورى، فرزاد؛ هنرى، حبيب؛ محمدى مقدم، يوسف. (۱۳۹۹). الگوى راهبردى توسعه ورزش در نيروى انتظامى، پژوهشهاى مديريت انتظامى، ۱۵(۱)، ۵۳-۷۴. http://pmsq.jrl.police.ir/article_93117.html
۱۰. مرادنژاد، امين و افشارى، ناهيد. (۱۳۹۷). نقش ورزش در شادكامى و سرسختى نظاميان نيروهاى مسلح، دومين همائش ملي دستاوردهاى علوم ورزشى و سلامت، اهواز.
11. Campbell, C. (2001). Social capital and health: contextualising health promotion within local community networks. In: Baron, S., Field, J. and Schuller, T., (eds.) *Social Capital: Critical Perspectives*. Oxford University Press, Oxford, UK, pp. 182-196. <http://eprints.lse.ac.uk/00000473>
12. Chien, C. W., Rodger, S., & Copley, J. (2017). Differences in patterns of physical participation in recreational activities between children with and without intellectual and

- developmental disability. *Research in developmental disabilities*, 67, pp 9-18.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0891422217301348>
13. Ding, D., Lawson, K. D., Kolbe-Alexander, T. L., Finkelstein, E. A., Katzmarzyk, P. T., van Mechelen, W., & Pratt, M. (2016). The economic burden of physical inactivity: a global analysis of major non-communicable diseases. *The Lancet*, 388(10051), pp 1311–1324.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S014067361630383X>
14. Elsborg, P., Nielsen, G., Klinker, C. D., Melby, P. S., Christensen, J. H., & Bentsen, P. (2019). Sports-based recreation as a means to address social inequity in health: why, when, where, who, what, and how. *BMC public health*, 19(1), pp 1-9. ..
<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-019-7428-3>
15. Empathy. (2010) In Black's medical dictionary (42nd ed., p. 219). London, England: A & C Black.
16. Fine, B. (2008). Social capital versus social history. *Social History*, 33(4), pp 442-467.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03071020802410445?journalCode=rshi20>
17. Forsell, T., Tower, J., & Polman, R. (2020). Development of a scale to measure social Capital in Recreation and Sport Clubs. *Leisure Sciences*, 42(1), pp 106-122.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01490400.2018.1442268>
18. Fukuyama, F. (2000). Social Capital and Civil Society, IMF Working Papers, 2000(074), p A001. Retrieved from:
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=879582
19. Gemar, A. (2021). Social capital networks in sports spectatorship and participation. *International Review for the Sociology of*

- Sport, 56(4), pp 514-536.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1012690220940867>
20. Gerber, M., Kellmann, M., Hartmann, T., & Pühse, U. (2010). Do exercise and fitness buffer against stress among Swiss police and emergency response service officers?. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(4): 286-294.
21. Gill, D. L. (2001). Feminist sport psychology: A guide for our journey. *The Sport Psychologist*, 15(4), pp 363-372.
<https://journals.humankinetics.com/view/journals/tsp/15/4/article-e-p363.xml>
22. Gill, D. L., & Deeter, T. E. (1988). Development of the sport orientation questionnaire. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 59(3), pp 191-202.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02701367.1988.10605504>
23. Hall, P. A. (1999). Social capital in Britain. *British journal of political science*, 29(3), pp 417-461.
<https://www.cambridge.org/core/journals/british-journal-of-political-science/article/social-capital-in-britain/4FA6149F13222618A5DFB8A1168291C8>
24. Hu, X., Dai, M., DeValve, M. J., & Lejeune, A. (2020). Understanding public attitudes towards the police: Co-variates of satisfaction, trust, and confidence. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, 62(1), pp 26-49.
<https://www.utpjournals.press/doi/abs/10.3138/cjccj.2019-0011>
25. Ievdokymov, V., Lehenchuk, S., Zakharov, D., Andrusiv, U., Usatenko, O., & Kovalenko, L. (2020). Social capital measurement based on “The value explorer” method. *Management Science Letters*, 10(6), pp 1161-1168.
<http://m.growing-science.com/beta/msl/3580-social-capital-measurement-based-on-the-value-explorer-method.html>

26. Jamshidi, A., Hossien, T., Sajadi, S. S., Safari, K., & Zare, G. (2011). The relationship between sport orientation and competitive anxiety in elite athletes. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, pp 1161-1165.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042811020519>
27. Kapferer, J. N., & Laurent, G. (1985). Consumer involvement profiles: a new and practical approach to consumer involvement (No. hal-00786782).
28. Kim, M. S., Koh, I. J., Sohn, S., Jeong, J. H., & In, Y. (2019). Unicompartmental knee arthroplasty is superior to high tibial osteotomy in post-operative recovery and participation in recreational and sports activities. *International orthopaedics*, 43(11), pp 2493-2501.
<https://link.springer.com/article/10.1007/s00264-018-4272-5>
29. Kyle, G., & Chick, G. (2004). Enduring leisure involvement: The importance of personal relationships. *Leisure Studies*, 23(3), pp 243-266.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0261436042000251996>
30. Malm, C., Jakobsson, J., & Isaksson, A. (2019). Physical activity and sports—real health benefits: *a review with insight into the public health of Sweden*. *Sports*, 7(5), p 127.
<https://www.mdpi.com/2075-4663/7/5/127>
31. Meece, J. L., Blumenfeld, P. C., & Hoyle, R. H. (1988). Students' goal orientations and cognitive engagement in classroom activities. *Journal of educational psychology*, 80(4), p 514.
<https://psycnet.apa.org/fulltext/1989-17194-001.html>
32. Noroozi Seyed Hosseini, R., & Moradi, E. (2020). Validation of the Persian Version of the Social Capital Questionnaire in Recreational-Sports Clubs. *Social Capital Management*, 7(1), pp 135-154.
https://jscm.ut.ac.ir/m/article_75688.html?lang=en

33. Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Decline and Revival of American Community*, New York: Simon Schuster.
34. Sanusi, R., & Bidin, S. (2020). Re-naturing Cities: Impact of Microclimate, *Human Thermal Comfort and Recreational Participation*. In *Climate Change, Hazards and Adaptation Options* (pp. 545-562)..
35. Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1979). *Masculinity and femininity: Their psychological dimensions, correlates, and antecedents*. University of Texas Press.
36. Tengpongsthorn, W. (2017). Factors affecting the effectiveness of police performance in Metropolitan Police Bureau. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38(1), pp 39-44.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2452315116301370>
37. Wallis, J., & Dollery, B. (2002). Social capital and local government capacity. *Australian Journal of Public Administration*, 61(3), pp 76-85.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-8500.00286>
38. Wartenberg, L., & McCutcheon, L. (1998). Further reliability and validity data on the Sport Orientation Questionnaire. *Journal of Sport Behavior*, 21(2), p 219.
39. Watanabe, K., Kawakami, N., Otsuka, Y., & Inoue, S. (2018). Associations among workplace environment, self-regulation, and domain-specific physical activities among white-collar workers: A multilevel longitudinal study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 15(1), pp 1–14.
<https://ijbnpa.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12966-018-0681-5>
40. Weinberg, R. S., & Gould, D. (2019). *Foundations of sport and exercise psychology*, 7E. Human Kinetics.
41. World Health Organization. (2009). *Global health risks: mortality and burden of disease attributable to selected major risks*. World Health Organization.

42. Yanik, M. (2019). Sportsmanship Orientations of University Students Receiving Education in Sports. *Higher Education Studies*, 9(3), pp 79-87. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1222313>

